

JEZIK JE TREBA POPRAVLJATI PRI VSEH PREDMETIH

»Materni jezik je skupno izrazilo vsem predmetom in ni sam zase. Vsi profesorji, ki ga uporabljajo, morajo paziti na njegovo rabo.« Ta opomba iz ministrskih napotkov l. 1938 prav gotovo ni izgubila nič veljave in tehtnosti. Dobro bi bilo, če bi jo po vseh gimnazijah in srednjih šolah imeli zmeraj pred očmi.

Dijaki še tako le preveč radi vidijo v francoščini predmet zase, ki so mu dolžni posvetiti samo nekaj ur na teden. Dosti jih je med njimi, ki imajo za samo po sebi umevno, da v prevodih iz klasičnih in modernih tekstov uporabljajo barbarsko izražanje in sejejo nesmisle. Kadar morajo dokazati kak izrek, napisati nalogo iz zgodovine ali naravoslovnih znanosti, se ne menijo več ne za pravopis ne za slovnico in ne za prikladen izraz. Vse to, mislijo, velja samo pri »francoščini«.

Mar je treba znova spomniti, da sta natančen jezik in jasen sestavek vsaj toliko potrebna v znanstvenem prikazu, kolikor v literarni razpravi. Nikakor ne gre za to, da bi spodbujali nagnjenje k besednemu lepotičju in praznim okraskom, saj le-te profesor francoščine prvi preganja. Prav tako ne kanimo v imenu kekega vražastega purizma zavreti naravni razvoj jezika. Vendar pa je treba zahtevati: karkoli imajo dijaki povedati, naj povedo jasno, točno, jedrnat in v redu. Pošteno izražanje je gotovo znamenje jasnih misli in trdnega znanja.

Je pa tudi moralna in socialna vrlina. Kdor se izogiba nemarnosti v besedi in slogu, s tem dokazuje, da je strog do samega sebe in obziren do tistih, ki ga poslušajo ali ki ga bodo brali. S tega vidika je nagizdanost prav tako zoprna kakor malomarnost. Naši študentje vse preveč uživajo v tem, da pretikajo svoje pisanje s tehničnimi in filozofskimi izrazi, ki so brez dvoma na mestu, kadar jih rabiš zavestno, vse nakrižem razmetani pa slabo zakrivajo negotovost v mišljenju in izdajajo, morda podzavestno, namen, slepiti druge in same sebe.

Na govorjeno besedo ne smemo paziti manj kakor na pisano. Naši dijaki govore čedalje slabše. Ne čudimo se torej, če jim je težko najti pravo besedo, kadar vzamejo pero v roko.

Vse to je, kakor vidite, stvar navade. Vendar bo prizadevanje enega samega učitelja, da dijakom vcepi dobre navade, brez uspeha, če smejo pozabiti, kar jih uči, brž ko se izmaknejo njegovemu nadzorstvu. Slabo govoriti se pravi slabo misliti, zato ne sme biti profesorja, naj že uči kateri koli predmet, ki bi se ne čutil tudi učitelja francoščine. Le tako bo v bistvu zagotovljena tista vsklajenost naporov, ki jo vzgojni skupnosti nalaga enotna kultura.

BIBLIOGRAFIJA SLOVENSKE LITERARNE ZGODOVINE ZA L. 1960

I. Slovensko ljudsko pesništvo

- Grafenauer Ivan*: Pogled na gorenjsko ljudsko pesništvo. — Rad kongresa folklorista Jugoslavije VI. Ljubljana 1960, str. 45—47.
- Das slowenische Kettenmärchen vom Mäuslein, das durch einen Zaun kroch, aus dem Gailtal in Kärnten. Str. 239—250.
P. o. iz: Humaniora (New York).
- Slowenische legendäre Lieder von Unserer Lieben Frau auf dem Luschariberge im Kanaltale-Valcanale. Rottweil/N. 1960. Str. 194—208.
P. o. iz: Zeitschrift für Volkskunde 56/1960, Bd. II.
- Gregorič Jože*: Tretjič: Andrej Kančnik rojen v Podčetrtku. — Prosvetni delavec X/1960 (21. XII.) št. 21.
- Hrovatin Radoslav*: Metrika teksta in melodije na Gorenjskem. — Rad kongresa folklorista Jugoslavije VI. Ljubljana 1960, str. 79—82.
- Kumer Zmaga*: Funkcija balade na Slovenskem. (Koreferat na temo »Balada«.) Beograd 1960, str. 137—141.
P. o. iz: Rad kongresa folklorista Jugoslavije u Zaječaru i Negotinu 1958 g.
- V spomin Francu Kramarju. — Glasnik Slovenskega etnografskega društva II/1959-60, št. 2, str. 14.

* Prof. A. Bajec nam je poslal prevod okrožnice francoskega prosvetnega ministrstva iz l. 1952, ki ga zaradi podobnega položaja slovenščine na naših šolah in zaradi tehtne vsebine v celoti objavljamo. Uredništvo.

- Vplivi turških napadov na slovensko pripovedno pesem. Beograd 1960, str. 179—184.
P. o. iz: Rad kongresa folklorista Jugoslavije u Zaječaru i Negotinu 1958 g.
- Življenje ljudske pesmi na Gorenjskem. — Rad kongresa folklorista Jugoslavije VI. Ljubljana 1960, str. 49—53.
- Ludvik Dušan:** Izvor desetništva. — Slovenski etnograf XIII/1960, str. 79—90.
- Matičičev Milko:** Ljudsko pripovedništvo danes na Gorenjskem. — Rad kongresa folklorista Jugoslavije VI. Ljubljana 1960, str. 41—43.
- Novak Vilko:** Die Erforschung der slowenischen Volksdichtung in den Jahren 1920—1959. Leipzig 1960. Str. 183—199.
- P. o. iz: Zeitschrift für slavische Philologie XXIX, zv. 1.
- Slovenska ljudska kultura. Ljubljana 1960.
Na str. 224—228: Ljudsko gledališče, str. 232—239: Ljudska pesem, str. 243—246: Ljudsko pripovedništvo.
- Orel Rihard:** Slovenska narodna pesem v Beneški Sloveniji. — Matajur XI/1960 (16. do 31. III.) št. 5 — (1.—15. IV.) št. 6.
- Seemann Erich:** Die deutsche Volksballade und das slowenische Erzähl lied. — Rad kongresa folklorista Jugoslavije VI. Ljubljana 1960, str. 103—109.
- Stanek Leopold:** Janez Bezjak Remšniški, ljudski pevec. — Koledar Mohorjeve družbe 1960, str. 83—85.
- Vodušek Valens:** Alpske poskočne pesmi v Sloveniji. — Rad kongresa folklorista Jugoslavije VI. Ljubljana 1960, str. 55—78.
- Zika Ivan:** Ljudski pisatelj Anton Stražar. — Kamniški zbornik VI/1960, str. 67—68.

II. Slovenska književnost

1. Splošno

- Andoljšek Ivan:** Naš začetni bralni pouk in učbeniki zanj. I. 1551—1869. Ljubljana 1960, 344 str.
Delo vsebuje tudi nove osvetlitve in bibliografske dopolnitve starejšega slovenskega slovstva. Posebej obravnava mladinsko slovstvo navedenega obdobja.
- Borko Božidar:** Italijanski pregled slovenske literature. — Naši razgledi IX/1960 (11. VI.), št. 11, str. 271.
O delu: Giovanni Maver, Letteratura slovena. Milano 1960.
- **B. B.:** Slovenistična prizadevanja Marie Francisce de Castro Gil. — Naša sodobnost VIII/1960, št. 2, str. 188—189.
O razpravi: Poesia eslovena v madridski reviji Revista de Literatura (1956, zv. 19—20).
- Bulovec Štefka in Janko Moder:** Bibliografija prevodov v slovenščino (od maja 1945 do maja 1960). Ljubljana 1960, 166 + (II) str.
- Bunc Stanko:** Seznam gradiva za proslavo. Zbral kolektiv Študijske knjižnice v Kranju. Priredil Stanko Bunc. Ljubljana 1960, VII + 242 + (IV) str.
- Dolenc Janez:** Slovenska prisega iz sredine 18. stoletja. — Loški razgledi VII/1960, str. 221.
- Grafenauer I(van):** Koroška — zibelka slovenskega slovstva. — Koledar Slovenske Koroške 1960, str. 76—81.
- Grivec Franc:** Konstantin und Metod. Lehrer der Slaven. Wiesbaden 1960, 271 str.
- Gspan Alfonz:** Razsvetljenstvo. — Pionir 1960-61, št. 2, str. 55—56.
- (Kališnik Štefan) -nk:** Literarna zgodovina v sodobnem življenju. Prispevek k aktualni temi. — Delo II/1960 (22. X.), št. 290, str. 6.
O predavanju Borisa Paternuja na zborovanju slavistov v Piranu.
- Kopitar Tatjana:** Olivera Goldsmitha The Vicar of Wakefield pri Slovencih do leta 1876. — Slavistična revija XII/1959-60, št. 1—4, str. 194—223.
- Kos Janko:** Družbeno-ideološka struktura in progresivnost današnje književnosti. — Perspektive I/1960-61, št. 3, str. 339—350.
- Kumer Zmaga:** Predreformacijsko izročilo v slovenskih protestantskih pesmaricah in poznejšem razvoju. — Slovenski etnograf XIII/1960, str. 41—54 + 1 priloga.
- Moravec Dušan:** Meščani v slovenski drami. Ljubljana 1960, 312 + (III) str.
- Orožen Božena:** Češki pregled povojne slovenske književnosti. — Naši razgledi IX/1960, str. 503.
O prispevku Františka Bernharta v češki zbirki: Malá moderní encyklopedie, zv. 12.
- **Veronika Deseniška in Barbara Celjska** v češkem leposlovju. Celjski zbornik V. Celje 1960, str. 338—341.
- Paternu Boris:** Literarna zgodovina v sodobnem življenju. — Jezik in slovstvo VI/1960-61, št. 2, str. 38—47.

- Nekaj misli o naši sodobni prozi. (Na rob ankete TT o povojnem slovenskem romanu.) — Naši razgledi IX/1960 (20. II.), št. 4, str. 92.
- Slovenska literarna kritika pred Levstikom. Ljubljana 1960, 166 + (I) str.
- Pirjevec Dušan*: O nekaterih sodobnih vprašanjih slovenske literarne zgodovine. — Jezik in slovstvo VI/1960-61, št. 1, str. 1—5.
- Podbevšek Anton*: O ekspresionizmu. (S tem uvodom je avtor pričel svoj literarni večer v Kranju.) — Primorski dnevnik XVI/1960 (25. XII.), št. 306.
- Pogačnik Jože*: O začetkih slovenske razsvetljenske misli. — Nova obzorja XIII/1960, št. 3—4, str. 128—134.
- Razmišljanje o literarni zgodovini. — Naši razgledi IX/1960 (5. III.), št. 5, (30. IV.), št. 8.
- Ravbar Miroslav in Stanko Janež*: Pregled jugoslovanskih književnosti. Maribor 1960, 606 + (I) str.
- Rupel Mirko*: Novejše raziskave starejšega slovenskega slovstva. — Jezik in slovstvo VI/1960-61, št. 2, str. 67—72.
- Novi izvodi slovenskih protestantik. — Slavistična revija XII/1959-60, št. 1—4, str. 286.
- M. R.: Protestantizem. — Pionir 1960-61, št. 1, str. 24.
- Slovenski Katekizem iz leta 1615. — Slavistična revija XII/1959-60, št. 1—4, str. 104 do 113 + 1 priloga.
- Slodnjak Anton*: Realizam kod Slovenaca. Beograd 1960, 36 str. (Radnički univerzitet. Književnost II. kolo.)
- Realizem. (S slikami.) — Pionir 1960-61, št. 4, str. 119—121.
- Romantizam kod Slovenaca. Beograd 1960, 28 str. (Radnički univerzitet. Književnost II. kolo.)
- Slovenski biografski leksikon*. Deveti zvezek: Raab-Schmid. Uredil Alfonz Gspan s sodelovanjem uredniškega odbora. Ljubljana 1960, 224 str.
- Toporišič Jože*: Slovenska književnost u razdoblju od 1899—1918. Zagreb 1960. Str. 12 do 13.
P. o. iz: 15 dana IV/1960 br. 6.
- Vidmar Josip*: Slovenska poezija. — Naša sodobnost VIII/1960, št. 7, str. 577—587.
- Umetnost je izpoved. Iztrgani aforizmi. — Naši razgledi IX/1960 (29. X.), št. 20, str. 468—469.
- Zadravec Franc*: Pogledi na realizem pri Slovencih med vojnama. — Jezik in slovstvo VI/1960-61, št. 1, str. 8—15, št. 2, str. 58—67.

Janez Logar

(Dalje prihodnjič)

V OCENO SMO PREJELI

- Bevk, France: Slepa ulica. Ljubljana, Slovenska matica 1961
- Kades, Hans: Ljudje v somraku. Roman. Prevedla Gema Hafner. Maribor, Založba Obzorja 1961.
- Richter, Hans Werner: Ne ubijaj. Roman. Prevedel Branko Avsenak. Maribor, Založba Obzorja 1961.
- Mortansson, Eilif: Malan. Roman. Prevedel Janko Moder. Maribor, Založba Obzorja 1961.
- Radisić, Djordje: Pohorska legenda. Pesmi. Prevedel Ciril Zlobec. Maribor, Založba Obzorja 1961.
- Herodot: Zgodbe. Izbor. Prevedel Anton Sovre. Ljubljana, Knjižnica Kondor, Mladinska knjiga 1961.
- Vilfan, Sergej: Pravna zgodovina Slovencev. Ljubljana, Slovenska Matica 1961.
- Šumi, Nace: Ljubljanska baročna arhitektura. Ljubljana, Slovenska Matica 1961.
- Uvodu in književnost. Urednici: Fran Petre i Zdenko Škreb. Zagreb, Znanje 1961.
- Zgodovina slovenskega slovstva III, Realizem II. Uredil Lino Legiša. Napisal Anton Slodnjak. Izdala in založila Slovenska Matica. Ljubljana 1961.

NAROČNIKOM SPOROČAMO,

da tudi šesti letnik revije Jezik in slovstvo lahko pošljejo v vezavo. Pošljite broširane številke revije na naslov ČP »Celjski tisk« Celje vsaj do konca decembra. Originalna vezava v platno stane približno 700 dinarjev.